

Dokumentet godkänt av SOM styrelse XXXXXX. Revideras vart 3:e år av SOM styrelse efter bearbetning av SOM Ämnesråd.

STÖDDOKUMENT FRÅN SVENSK FÖRENING FÖR OROFACIAL MEDICIN (SOM)
angående specialiseringstjänstgöring i orofacial medicin (OFM) enligt
Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om tandläkarnas specialiseringstjänstgöring; HSLF-FS 2017:77

Detta dokument är framtaget av Svensk förening för Orofacial Medicin (SOM)/Ämnesrådet. Dokumentet är tänkt att utgöra stöd till de som bedriver ST-utbildning i orofacial medicin och till ST-tandläkare som utbildas inom specialiteten.

Socialstyrelsens målbeskrivningar för orofacial medicin ingår i *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HLSF-FS 2017:11) om tandläkarnas specialiserings-tjänstgöring*. Allt i nedanstående dokument som står i de två första kolumnerna är en del av Socialstyrelsens målbeskrivningar.

Socialstyrelsens prövning av ansökan om bevis om specialistkompetens görs med utgångspunkt från Socialstyrelsens målbeskrivningar, de två första kolumnerna i dokumentet.

Texterna i övriga kolumner utgör rådgivande stödtexter. Texterna i dessa kolumner är tänkta att tjäna som stöd för verksamheterna och används inte av Socialstyrelsen i deras prövning av ansökan om bevis om specialistkompetens. Förslag på **vad** som kan ingå är framtagna av Ämnesrådet i Svensk förening för Orofacial Medicin (SOM). Förslag till **hur** målen kan uppfyllas (generell utbildningsplan) baserar sig på arbete i Samordningsgruppen för ST-utbildningen i orofacial medicin. **De rådgivande stödtexterna ska inte tolkas bokstavligt utan ska ses som nivåbeskrivningar och exempel på vad som kan ingå i ett delområde och hur delmålen kan uppfyllas.**

En individuell utbildningsplan ska enligt HSLF-FS 2017:77 tas fram. Den ska utgå från Socialstyrelsens målbeskrivningar för specialiteten. Verksamhetschefen ska enligt föreskrifterna ansvara för att den individuella utbildningsplanen tas fram i samråd mellan den huvudansvariga handledaren och ST-tandläkaren. Planen ska regelbundet följas upp och vid behov revideras.

Auskultationsstjänstgöring planeras i den individuella studieplanen fördelat över tre år.

SOCIALSTYRELSENS FÖRESKRIFTER		RÅDGIVANDE STÖDTEXTER			
MÅL		VAD INNEBÄR DET	HUR KAN MÅLEN UPPFYLLAS		
Delmål	Socialstyrelsens målbeskrivningar (kompetenskrav) för OFM "Strecksatser" enligt HSLFFS 2017:77	Exempel vad som kan ingå i ett delområde <i>Förslag från Svensk förening för Orofacial medicin (SOM) om hur Socialstyrelsens målbeskrivningar kan tolkas och tillämpas</i>	Generell utbildningsplan <i>Förslag från Samordningsgruppen för STutbildning i orofacial medicin</i>	Individuell utbildningsplan <i>Görs för varje ST-tandläkare. Grundas på Socialstyrelsens målbeskrivning</i>	Hur har det kontrollerats <i>att STtandläkaren har uppnått varje delmål</i>

1	Psykologi och psykiatri	Den specialistkompetenta tandläkaren ska: - Uppvisa kunskap om hur psykisk ohälsa och psykiatriska sjukdomar och tillstånd kan påverka orofaciala sjukdomar och tillstånd - Kunna odontologiskt omhänderta patienter med psykisk ohälsa eller psykiatriska sjukdomar eller tillstånd	<u>Uppvisa kunskap och förståelse om</u> - Etiologi, patogenes, symtomatologi och behandling av psykiatriska sjukdomar, t.ex. depressioner, ångest, fobier, tandvårdsrädsla, psykoser, ätstörningar, missbruk, beteendestörningar och neuropsykiatriska tillstånd <u>Ha färdigheter och förmåga att:</u> - Självständigt eller vid behov i samarbete med andra professioner, öka patientens förmåga att genomgå tandvårdsbehandlingar - Självständigt odontologiskt omhänderta patienter med svåra psykiatriska sjukdomar och svår psykologisk problematik som inte kan omhändertas inom allmäntandvården - Samarbeta med andra specialister, stödpersoner, närstående och andra aktörer kring patienten, för ett relevant odontologiskt omhändertagande - Kunna utföra konsultverksamhet och handledning <u>Ha kännedom om</u> - Behandlingsinsatsernas konsekvenser för enskild patient - Behandlingsinsatsernas prognos i relation till bakomliggande problematik och medicinering - Riktlinjer för relevant odontologiskt omhändertagande och oral omvårdnad, till stöd för patient, tandvård och övrig vårdpersonal	Diplomkurs eller likvärdig teoretisk utbildning i psykiatri Seminarier Eventuell auskultationstjänstgöring Klinisk tjänstgöring under handledning		
---	--------------------------------	--	--	---	--	--

2	Odont. omhändertagande vid invärtesmedicinska sjukdomar och tillstånd	Den specialistkompetenta tandläkaren ska: - Uppvisa kunskap om invärtes-medicinska sjukdomar och tillstånd som kan påverka orala sjukdomar och tillstånd - Kunna bedöma hur invärtes-medicinska sjukdomar eller tillstånd hos en patient interagerar med orala sjukdomar eller tillstånd - Kunna odontologiskt omhänderta patienter med invärtesmedicinska sjukdomar eller tillstånd	<u>Uppvisa kunskap och förståelse om</u> - Etiologi, patogenes, symtomatologi och medicinsk behandling av exempelvis immunologiska, kardiologiska, gastrointestinala, endokrinologiska, lungmedicinska och andra invärtesmedicinska sjukdomar och tillstånd <u>Ha färdigheter och förmåga att självständigt</u> - Odontologiskt omhänderta patienter med svåra invärtesmedicinska sjukdomar och tillstånd och odontologiskt förbereda patienter inför medicinsk behandling - Utredda, identifiera och värdera risken för spridning av odontogena infektioner hos patienter med svåra invärtesmedicinska sjukdomar och tillstånd - Utföra preoperativ utredning för identifiering av odontogena infektionstillstånd inför medicinsk behandling - Utföra infektionssanering i munhålan inför ingrepp och behandlingar, där ökad risk för infektionsspridning föreligger - Kunna bedöma och ge behandling till patienter som behöver tillgång till sjukhusresurser i samband med tandbehandling - Kunna identifiera dentala lesioner och slemhinneförändringar som kan utgöra manifestationer av invärtesmedicinsk sjukdom	Diplomkurs eller likvärdig teoretisk utbildning i internmedicin Seminarier Eventuell auskultations-tjänstgöring Klinisk tjänstgöring under handledning		
---	---	---	--	--	--	--

			(t.ex. vid Crohns sjukdom, ulcerös colit och celiaki) - Kunna göra riskbedömningar avseende odontologisk läkemedelsanvändning hos patienter med invärtesmedicinska sjukdomar och tillstånd - Kunna värdera orala diagnoser och tillstånd och odontologiska behandlingsalternativ och deras inverkan på allmäntillstånd och livskvalitet hos patienter med svåra invärtesmedicinska sjukdomar och tillstånd - Kunna utföra konsultverksamhet och handledning <u>Ha kännedom om</u> - Behandlingsinsatsernas konsekvenser för enskild patient - Behandlingsinsatsernas prognos i relation till bakomliggande problematik och medicinering - Riktlinjer för relevant odontologiskt omhändertagande och oral omvårdnad, till stöd för patient, tandvård och övrig vårdpersonal			
--	--	--	--	--	--	--

3	Odontologiskt omhändertagande vid hematologiska och onkologiska sjukdomar och tillstånd	Den specialistkompetenta tandläkaren ska: - Uppvisa kunskap om hematologiska och onkologiska sjukdomar och tillstånd som kan påverka orala sjukdomar och tillstånd - Kunna bedöma hur hematologiska eller onkologiska sjukdomar eller tillstånd hos en patient interagerar med orala sjukdomar eller tillstånd – kunna utreda patienter med onkologiska sjukdomar eller tillstånd i munhålan och omgivande vävnader – kunna odontologiskt omhändertaga patienter med hematologiska eller onkologiska sjukdomar eller tillstånd	<u>Uppvisa kunskap och förståelse om:</u> - Etiologi, patogenes, symtomatologi och medicinsk behandling av hematologiska och onkologiska sjukdomar och tillstånd och deras behandling inklusive strålbehandling, antiresorptiva läkemedel, immunterapi samt läkemedel som cytostatika, målinriktade läkemedel och hormonbehandling. <u>Ha färdigheter och förmåga att självständigt:</u> - Bedöma och ta hänsyn till inverkan på munhålan av hematologiska och onkologiska sjukdomar och tillstånd och deras behandling - Utreda, diagnostisera, behandla och följa upp odontogena infektioner och andra odontologiska tillstånd hos patienter med hematologiska och onkologiska sjukdomar och tillstånd inför, under och efter sjukdomsbehandling - Odontologiskt förbereda patienten inför tumörbehandling, inklusive infektionssanering av munhålan inför behandlingar där ökad risk för infektionsspridning föreligger - Värdera risken för spridning av odontogena infektioner - Bedöma odontologiska och medicinska konsekvenser av insatt/beslut om ej insatt odontologisk behandling	Diplomkurs eller likvärdig teoretisk utbildning i internmedicin (se ovan), onkologi, öron-näsa-hals Seminarier Eventuell auskultationstjänstgöring Klinisk tjänstgöring under handledning		
---	---	--	--	---	--	--

			- Odontologiskt behandla patienter med svår farmakologisk och patologisk koagulationsstörning - Odontologiskt behandla patienter med blodsjukdomar - Hantera biverkningar i munhålan relaterade till patientens tumörbehandling - Upprätta individuella vårdprogram för att förhindra uppkomst av komplikationer - Stödja allmäntandvården i det fortsatta odontologiska omhändertagandet - Kunna utföra konsultverksamhet och handledning <u>Ha kännedom om:</u> - Behandlingsinsatsernas konsekvenser för enskild patient - Behandlingsinsatsernas prognos i relation till bakomliggande problematik och medicinering - Riktlinjer för relevant odontologiskt omhändertagande och oral omvårdnad, till stöd för patient, tandvård och övrig vårdpersonal			
--	--	--	---	--	--	--

4	Odontologiskt omhändertagande vid geriatriska sjukdomar och tillstånd	Den specialistkompetenta tandläkaren ska: - Uppvisa kunskap om geriatriska sjukdomar och tillstånd som kan påverka orala sjukdomar och tillstånd - Kunna bedöma hur geriatriska sjukdomar eller tillstånd hos en patient interagerar med orala sjukdomar eller tillstånd – kunna odontologiskt omhänderta patienter med geriatriska sjukdomar eller tillstånd	<u>Uppvisa kunskap och förståelse om:</u> - Demografi, normalt generellt och oralt åldrande - Etiologi, patogenes, symtom och medicinsk behandling av geriatriska sjukdomar och tillstånd - Multisjuklighet, palliativ vård, minnessjukdomar, psykogeratrik och ett geriatriskt omhändertagande <u>Ha färdigheter och förmåga att självständigt:</u> - Odontologiskt omhänderta orala konsekvenser och behandlingsproblem hos patienter som inte kan omhändertas i allmäntandvården p.g.a. åldersrelaterade tillstånd och sjukdomar, svåra minnessjukdomar, stora omsorgsbehov och/eller svårbedömt palliativt vårdbehov - Samarbeta med tandvård, stödpersoner, närstående samt andra professioner och aktörer kring patienten, för ett relevant oralt omhändertagande - Kunna utföra konsultverksamhet och handledning av ATV tandläkare (vårdambitionsnivå) <u>Ha kännedom om:</u> - Ålderssjukdomarnas progression ur ett prognostiskt perspektiv - Det orala tillståndets inverkan på det allmänna tillståndet - Den odontologiska behandlingens påverkan på patientens livssituation och livskvalitet	Diplomkurs eller likvärdig teoretisk utbildning i gerodonti Seminarier Eventuell auskultationstjänstgöring Klinisk tjänstgöring under handledning		
---	---	--	--	---	--	--

			- Riktlinjer för relevant odontologiskt omhändertagande och oral omvårdnad, till stöd för patient, tandvård och övrig vårdpersonal			
5	Odontologiskt omhändertagande vid neurologiska sjukdomar och tillstånd	Den specialistkompetenta tandläkaren ska: - Uppvisa kunskap om neurologiska sjukdomar och tillstånd som kan påverka orala sjukdomar och tillstånd – kunna bedöma hur neurologiska sjukdomar eller tillstånd hos en patient påverkar orala sjukdomar eller tillstånd - Kunna odontologiskt omhänderta patienter med neurologiska sjukdomar eller tillstånd	<u>Uppvisa kunskap och förståelse om:</u> - Etiologi, patogenes, symtomatologi och medicinsk behandling av neurologiska sjukdomar såsom smärttillstånd, degenerativa nervsjukdomar och cerebrovasculära sjukdomar <u>Ha färdigheter och förmåga att självständigt:</u> - Odontologiskt omhänderta odontologiska tillstånd hos patienter med avancerad neurologisk sjukdom - Bedöma och ta hänsyn till inverkan på munhålan av neurologiska sjukdomar och deras behandling - Bedöma odontologiska och medicinska konsekvenser av insatt/beslut om ej insatt odontologisk vård - Kunna ge ett odontologiskt omhändertagande till patienter med stora behandlingssvårigheter p.g.a. ofrivilliga rörelser, kramper, stelhet och andra problem - Kunna utföra konsultverksamhet och handledning av ATV tandläkare (vårdambitionsnivå) <u>Ha kännedom om:</u> - Det orala tillståndets inverkan på det allmänna tillståndet - Den odontologiska behandlingens inverkan på patientens livssituation och livskvalitet - Riktlinjer för relevant odontologiskt omhändertagande och oral omvårdnad, till stöd för patient, tandvård och övrig vårdpersonal	Diplomkurs eller likvärdig teoretisk utbildning i neurologi Seminarier Klinisk tjänstgöring under handledning Eventuell auskultationstjänstgöring		

			relevant odontologiskt omhändertagande och oral omvårdnad, till stöd för patient, tandvård och övrig vårdpersonal			
6	Odontologiskt omhändertagande vid reumatologiska sjukdomar och tillstånd och övriga systemsjukdomar	Den specialistkompetenta tandläkaren ska: - Uppvisa kunskap om reumatologiska sjukdomar och tillstånd och övriga systemsjukdomar som kan påverka orala sjukdomar och tillstånd - Uppvisa kunskap om hur reumatologiska sjukdomar och tillstånd och övriga systemsjukdomar kan påverka orala sjukdomar och tillstånd - Kunna odontologiskt omhänderta patienter med reumatologiska sjukdomar eller tillstånd eller övriga systemsjukdomar	<u>Uppvisa kunskap och förståelse om:</u> - Etiologi, patogenes, symtomatologi och medicinsk behandling av reumatologiska sjukdomar och tillstånd och övriga systemsjukdomar - Odontologiskt utreda patienter med frågeställningen Sjögrens syndrom, - Spottkörtelbiopsier och salivsekretionsmätningar <u>Ha färdigheter och förmåga att självständigt:</u> - Handlägga, utreda, diagnostisera, behandla och följa upp odontologiska tillstånd och konsekvenser hos patienter med reumatologiska sjukdomar och tillstånd - Kunna utföra konsultverksamhet och handledning <u>Ha kännedom om:</u> - Det orala tillståndets inverkan på det allmänna tillståndet - Den odontologiska behandlingens inverkan på patientens livssituation och livskvalitet - Riktlinjer för relevant odontologiskt omhändertagande och oral omvårdnad, till stöd för patient, tandvård och övrig vårdpersonal	Diplomkurs eller likvärdig teoretisk utbildning i internmedicin Seminarier Eventuell auskultationstjänstgöring Klinisk tjänstgöring under handledning		

7	Odontologiskt omhändertagande vid infektionssjukdomar och infektiösa tillstånd	Den specialistkompetenta tandläkaren ska: - Uppvisa kunskap om infektionssjukdomar och infektiösa tillstånd som kan orsaka orofaciala sjukdomar och tillstånd - Kunna odontologiskt omhänderta patienter med infektionssjukdomar eller infektiösa tillstånd - Kunna bedöma hur infektioner i tänder, munhåla, käkar eller omgivande vävnader hos en patient påverkar det allmänna hälsotillståndet - Kunna odontologiskt omhänderta patienter med infektioner i tänder, munhåla, käkar eller omgivande vävnader inför medicinsk behandling	<u>Uppvisa kunskap och förståelse om:</u> - Etiologi, patogenes, symtomatologi och medicinsk behandling av lokala och systemiska infektionssjukdomar - Risken för resistensutveckling vid antibiotikabehandling <u>Ha färdigheter och förmåga att självständigt:</u> - Odontologiskt omhänderta patienter där sjukdomen kan utgöra en potentiell smittrisk - Odontologiskt omhänderta orala manifestationer som har samband med generella infektionstillstånd - Genomföra fokalutredningar, t ex vid påvisad endocardit eller sepsis - Kunna utföra konsultverksamhet och handledning <u>Ha kännedom om:</u> - Smittrisk hos olika infektionssjukdomar - Det orala tillståndets inverkan på det allmänna tillståndet - Den odontologiska behandlingens påverkan på patientens livssituation och livskvalitet - Riktlinjer för relevant odontologiskt omhändertagande och oral omvårdnad, till stöd för patient, tandvård och övrig vårdpersonal	Diplomkurs eller likvärdig teoretisk utbildning i oral mikrobiologi, farmakologi, infektionssjukdomar Seminarier Klinisk tjänstgöring under handledning Eventuell auskultationstjänstgöring		
---	--	--	---	--	--	--

8	Öron-, näs- och halssjuk domar	Den specialistkompetenta tandläkaren ska: - Uppvisa kunskap om sjukdomar och tillstånd i öron-, näs- och halsområdet som kan påverka orofaciala sjukdomar och tillstånd - Uppvisa kunskap om hur sjukdomar och tillstånd i öron-, näs- och halsområdet kan interagera med orofaciala sjukdomar och tillstånd	<u>Uppvisa kunskap och förståelse om:</u> - Etiologi, patogenes, symtomatologi och medicinsk behandling av sjukdomar i öron- näs- halsområdet och samband med orofaciala sjukdomar och tillstånd <u>Ha färdigheter och förmåga att självständigt:</u> - Kunna odontologiskt omhänderta tillstånd av odontogent ursprung som ger symtom i ÖNH-området - Kunna utföra konsultverksamhet och handledning <u>Ha kännedom om:</u> - Tillstånd som kräver annat specialist-omhändertagande, till exempel ansiktspareser, dysfagi och maligniteter i huvud/halsregionen	Diplomkurs eller likvärdig teoretisk utbildning i öron-näsa-hals Seminarier Eventuell auskultations-tjänstgöring Klinisk tjänstgöring under handledning		
9	Laborat orieme dicin	Den specialistkompetenta tandläkaren ska: - Uppvisa kunskap om laboratoriemedicinska metoder som har betydelse för behandlingsplanering för patienter som omhändertas inom specialiteten	<u>Uppvisa kunskap och förståelse om:</u> - Mikrobiologiska analysmetoder - Histopatologiska och cytologiska analysmetoder Relevanta blodanalyser <u>Ha färdigheter och förmåga att självständigt :</u> - Kunna bedöma behov av samt utföra mikrobiologisk provtagning av odontologisk relevans - Kunna bedöma behov av samt ta biopsi från oral vävnad	Diplomkurs eller likvärdig teoretisk utbildning i internmedicin, oral medicin och oral patologi, immunologi, oral Mikrobiologi, ÖNH Seminarier		

		- Uppvisa kunskap om laboriemedicinska metoder som har betydelse för odontologisk behandling av patienter som omhändertas inom specialiteten - Kunna bedöma behov av och initiera laboriemedicinska undersökningar för patienter som omhändertas inom specialiteten - Kunna bedöma laboriemedicinska undersökningsresultat vid odontologiskt omhändertagande	- Kunna bedöma behov av blodanalyser av odontologisk relevans - Kunna bedöma behov av cytologisk provtagning av odontologisk relevans - Kunna utföra konsultverksamhet och handledning <u>Ha kännedom om:</u> - Analysmetoder och provsvar av allmänmedicinskt intresse - Provsvar i relation till klinisk odontologisk bild och symtom - Provsvar och kunna ge information till patient	Klinisk tjänstgöring under handledning Eventuell auskultationstjänstgöring		
10	Odontologiskt omhändertagande i livets slutskede	Den specialistkompetenta tandläkaren ska: - Uppvisa kunskap om palliativt omhändertagande i livets slutskede - Kunna odontologiskt omhänderta patienter i livets slutskede med beaktande av fysiska, psykiska, sociala och existentiella behov	<u>Uppvisa kunskap och förståelse om:</u> - Vård i livets slutskede <u>Ha färdigheter och förmåga att självständigt:</u> - Odontologiskt omhänderta patienter i livets slutskede för en individuellt anpassad vård med komfort och smärtlindring - Ge utbildning och instruktioner till vårdande teamet runt patienten beträffande odontologiskt omhändertagande - Kunna utföra konsultverksamhet och handledning	Diplomkurs eller likvärdig teoretisk utbildning i gerodonti onkologi, palliativ vård, etik Seminarier Klinisk tjänstgöring under handledning		

			<u>Ha kännedom om:</u> - Existentiella aspekter - Etiska aspekter - Riktlinjer för relevant odontologiskt omhändertagande och oral omvårdnad, till stöd för patient, tandvård och övrig vårdpersonal	Eventuell auskultationstjänstgöring		
1 1	Patienter med nedsatt autonomi	Den specialistkompetenta tandläkaren ska: - Kunna samarbeta med patienter med nedsatt autonomi och deras närstående med beaktande av etiska och juridiska aspekter - Kunna samarbeta med personal i vård och omsorg om patienters orala hälsa och behandling med respekt för patienternas självbestämmande och integritet	<u>Uppvisa kunskap och förståelse om:</u> - Funktionsnedsättningar som ger nedsatt autonomi <u>Ha färdigheter och förmåga att självständigt:</u> - Bemöta och odontologiskt omhänderta patienter med nedsatt autonomi som inte kan omhändertas inom allmäntandvården - Bedöma hur tandvården kan anpassas till varje enskild individs förmågor med avseende på patientens kognitiva, psykiska och fysiska förmågor - Samarbeta med stödpersoner, närstående och andra aktörer kring patienten, för ett relevant odontologiskt omhändertagande - Kunna utföra konsultverksamhet och handledning av ATV tandläkare (vårdambitionsnivå) <u>Ha kännedom om:</u> - Möjligheter och utmaningar i omhändertagandet ställt i relation till enskild individs förutsättningar och livssituation - Etiska och juridiska aspekter	Diplomkurs eller likvärdig teoretisk utbildning i gerodonti, psykiatri, Internmedicin, etik, samhällsodontologi Seminarier Klinisk tjänstgöring under handledning Eventuell auskultationstjänstgöring		

			- Riktlinjer för relevant odontologiskt omhändertagande och oral omvårdnad, till stöd för patient, tandvård och övrig vårdpersonal			
1 2	Patienter och närstående som far illa	Den specialistkompetenta tandläkaren ska: - Kunna identifiera tecken på att patienter eller deras barn eller andra närstående far illa samt kunna vidta adekvata åtgärder	<u>Uppvisa kunskap och förståelse om:</u> - Tecken på att patienter eller deras barn eller andra närstående far illa - Bestämmelser och juridiska förhållanden om adekvata åtgärder vid missförhållanden <u>Ha färdigheter och förmåga att självständigt:</u> - Identifiera tecken på omsorgssvikt, kränkningar, övergrepp och missbruk avseende såväl oral hälsa som individens situation i övrigt - Kunna samverka med andra specialister och aktörer inom olika sektorer av tandvård, hälso- och sjukvård och socialtjänst <u>Ha kännedom om:</u> - Diskrimineringslagens (SFS 2008:567) ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter - Krav enligt socialtjänstlagen (SFS 2001:453) att genast anmäla till socialnämnden vid misstanke om att ett barn far illa	Diplomkurs eller likvärdig teoretisk utbildning i Samhällsodontologi och Mångfald och jämlikhet Seminarier		

1 3	Slemhinneförändringar	Den specialistkompetenta tandläkaren ska: - Uppvisa kunskap om etiologi till samt patogenes och histopatologi vid orala slemhinneförändringar – uppvisa kunskap om symtom på samt diagnostisering av orala slemhinneförändringar - Kunna utreda, diagnostisera och prognostisera patienter med orala slemhinneförändringar – kunna omhänderta patienter med orala slemhinneförändringar	<u>Uppvisa kunskap och förståelse om:</u> - Orala slemhinneförändringars, bensjukdomars och spottkörtelsjukdomars etiologi, patogenes, symtomatologi, histopatologiska bild, behandling och prognos <u>Ha färdigheter och förmåga att självständigt:</u> - Odontologiskt omhänderta orala slemhinneförändringar, till exempel orala potentiellt maligna förändringar, reaktiva nybildningar, orala manifestationer av systemsjukdomar, läkemedel och medicintekniska produkter - Kunna utföra konsultverksamhet och handledning <u>Ha kännedom om:</u> - Olika behandlingsalternativ i förhållande till ställd diagnos - Misstanke om orala maligna förändringar - Behov av att involvera och remittera till annan odontologisk eller medicinsk specialitet	Diplomkurs eller likvärdig teoretisk utbildning i oral medicin och oral patologi, oral Mikrobiologi, ÖNH Seminarier Klinisk tjänstgöring under handledning Eventuell auskultationstjänstgöring		
1 4	Radiologi	Den specialistkompetenta tandläkaren ska: - Uppvisa kunskap om metoder inom radiologi som har betydelse för behandlingsplanering för och odontologisk behandling av patienter som omhändertas inom specialiteten	<u>Uppvisa kunskap och förståelse om:</u> - Olika radiologiska metoders betydelse för diagnostik i huvud-halsområdet. <u>Ha färdigheter och förmåga att självständigt:</u> - Värdera fynd och ställa diagnos inom vårt kompetensområde. <u>Ha kännedom om:</u>	Diplomkurs eller likvärdig teoretisk utbildning i odontologisk radiologi Deltagande i radiologisk bedömning vid		

		- Kunna bedöma radiologiska undersökningsresultat vid odontologiskt omhändertagande av patienter som omhändertas inom specialiteten	- Olika kompletterande utredningar.	terapimöten och röntgenronder Seminarier Eventuell auskultationstjänstgöring		
1 5	Anestesi och sederings	Den specialistkompetenta tandläkaren ska: - Uppvisa kunskap om metoder inom anestesi och sederings – kunna bedöma behov av anestesi och sederings vid odontologiskt omhändertagande – kunna tillämpa metoder för sederings som ett led i odontologiskt omhändertagande - Kunna odontologiskt omhänderta patienter som är sederade eller under narkos	<u>Uppvisa kunskap och förståelse om:</u> - Anestesiologiska principer och tillvägagångssätt för narkos (generell anestesi), lustgassederings, peroral sederings, intravenös sederings <u>Ha färdigheter och förmåga att självständigt:</u> - Ombesörja för patienten lämplig sederingsform - Tillsammans med patienten, den medicinska professionen, närstående och andra relevanta professioner utreda och planera förutsättningarna för tandbehandling i fullnarkos - Värdera möjligheter och begränsningar i det odontologiska behandlingspanoramat vid behandling under sederings eller narkos ur kliniska och etiska perspektiv - Bedöma och behandla odontologiska problem hos långtidssövda patienter - Kunna utföra konsultverksamhet och handledning <u>Ha kännedom om:</u>	Utbildning i lustgassederings Seminarier Eventuell auskultationstjänstgöring Klinisk tjänstgöring under handledning		

			- Speciella etiska och juridiska aspekter av vård på en tillfälligt icke-autonom individ - Möjligheter och utmaningar i omhändertagandet ställt i relation till enskild individs förutsättningar och livssituation			
1 6	Läkemedel	Den specialistkompetenta tandläkaren ska: - Uppvisa kunskap om hur läkemedelsbehandling kan påverka orala sjukdomar och tillstånd - Kunna anpassa en specifik läkemedelsbehandling till en patients övriga läkemedels-behandling och hans eller hennes samtliga sjukdomar eller tillstånd	<u>Uppvisa kunskap och förståelse om:</u> - Farmakologiska principer (farmakokinetik och farmakodynamik) - Vilka läkemedel som får användas i tandvården, generella och orala läkemedelsbiverkningar, interaktioner <u>Ha färdigheter och förmåga att självständigt:</u> - Utredda, diagnostisera, rapportera, behandla och följa upp orala biverkningar av läkemedel och medicintekniska produkter - Handlägga förändrad läkemedelsdosering i tandvården till patienter som p.g.a. ålder, sjukdom eller andra tillstånd tar upp, metaboliserar och utsöndrar läkemedel på ett avvikande sätt - Kunna värdera patientens läkemedelslista - Kunna utföra konsultverksamhet och handledning <u>Ha kännedom om:</u> - Anpassat odontologiskt omhändertagande utifrån olika typer av läkemedelsbehandlingar i samband med olika medicinska tillstånd.	Diplomkurs eller likvärdig teoretisk utbildning i farmakologi Seminarier Klinisk tjänstgöring under handledning		

1 7	Oralmotorisk dysfunktion	Den specialistkompetenta tandläkaren ska: - Uppvisa kunskap om sjukdomar och tillstånd som kan ge upphov till oralmotorisk dysfunktion - Uppvisa kunskap om diagnostisering och behandling av oralmotorisk dysfunktion - Kunna odontologiskt omhänderta patienter med oralmotorisk dysfunktion	<u>Uppvisa kunskap och förståelse om:</u> - Oralmotorisk dysfunktion t. ex. hos patienter inom rehabiliteringen eller efter stroke, onkologisk behandling vid huvud- och halscancer, tracheostomier <u>Ha färdigheter och förmåga att självständigt:</u> - Odontologiskt omhänderta patienter med sväljningsbesvär eller andra likartade problem där svårighetsgraden är så uttalad att den odontologiska behandlingen inte kan utföras i allmäntandvården - Tillsammans med patienten vid behov samverka med logoped, andra specialister, stödpersoner, närstående och andra aktörer - Kunna utföra konsultverksamhet och handledning <u>Ha kännedom om:</u> - Behov av oralmotorisk träning - Behov av oralmotoriska hjälpmedel	Diplomkurs eller likvärdig teoretisk utbildning i oral motorik Seminarier Klinisk tjänstgöring under handledning Eventuell auskultationstjänstgöring		
--------	--------------------------	---	---	--	--	--

1 8	Odontologiskt omhändertagande vid medicinska, fysiska, psykiska och intellektuella funktionsnedsättningar	Den specialistkompetenta tandläkaren ska: - Kunna bedöma hur funktionsnedsättningar hos en patient interagerar med orofaciala sjukdomar eller tillstånd - Kunna diagnostisera orofaciala sjukdomar och tillstånd hos patienter med medicinska, fysiska, psykiska eller intellektuella funktionsnedsättningar - Kunna göra en behandlingsplanering som är anpassad efter en patients särskilda förutsättningar och behov - Kunna odontologiskt omhänderta patienter som har medicinska, fysiska, psykiska eller intellektuella funktionsnedsättningar	<u>Uppvisa kunskap och förståelse om:</u> Vad medicinska, fysiska, psykiska och kognitiva funktionsnedsättningar innebär för den orala hälsan i stort, men även påverkan på orofaciala sjukdomar och tillstånd <u>Ha färdigheter och förmåga att självständigt:</u> - Odontologiskt omhänderta patienter med ovanstående funktionsnedsättningar - Tillämpa odontologiska vårdprogram - Tillämpa relevanta vårdprioriteringar och anpassade vårdambitionsnivåer ställt i relation till både den enskilda individens och aktuell vårdorganisations förutsättningar - Ge patienter vägledning i fråga om levnadsvanor med utgångspunkt i deras personliga förutsättningar och orala hälsa - Ge råd om anpassade individuella hjälpmedel för munvård - Samverka med andra vårdgivare, omsorgsgivare, och relevanta aktörer för ett till individen anpassat odontologiskt omhändertagande - Kunna utföra konsultationsverksamhet och handledning <u>Ha kännedom om:</u> - Betydelsen av odontologiska vårdprogram för olika tillstånd - Vikten av anpassade rutiner för daglig munvård - Vikten av samverkan med personal inom hälso- och sjukvård, tandvård och omsorg	Teoretisk utbildning i kring medicinska, fysiska, psykiska och intellektuella funktionsnedsättningar Seminarier Klinisk tjänstgöring under handledning Eventuell auskultationstjänstgöring		
--------	---	--	--	--	--	--

			- Betydelsen av och samspel mellan nutritionsproblem och den orala hälsan			
--	--	--	---	--	--	--

DETTA DELMÅL SAKNAS F.N.

D el m ål X	Medfödda eller förvärvade funktionsnedsättningar (kognitiva/ utvecklings störning/ sällsynta diagnoser och fysiska funktionsnedsättningar)	Den specialistkompetenta tandläkaren ska – uppvisa kunskap om hur funktionsnedsättningar och sällsynta diagnoser kan påverka orofaciala sjukdomar och tillstånd – kunna odontologiskt omhänderta patienter med funktionsvariationer och sällsynta diagnoser	<u>uppvisa kunskap och förståelse om</u> - kognitiva funktionsnedsättningar, sällsynta diagnoser (små och mindre kända handikappgrupper), neuropsykiatriska tillstånd, medfödda neurologiska tillstånd, medfödda eller förvärvade hjärnskador, neuromuskulära sjukdomar, fysiska funktionsnedsättningar - ha kännedom om organisationen av omsorg till omvårdnadsberoende och funktionsnedsatta individer <u>ha färdighet och förmåga att självständigt</u> - samarbeta med stödpersoner, närstående och andra aktörer kring patienten, för ett optimalt odontologiskt omhändertagande - bemöta, odontologiskt behandla och följa upp patienter med medfödda och förvärvade funktionsnedsättningar som inte kan omhändertas inom allmäntandvården - bedöma patientens kognitiva, psykiska och fysiska förmågor och hur tandvården kan anpassas till varje enskild individs förmågor - bedöma behov av sedering, fullnarkos, 1000-inläring eller andra behandlingsmetoder - bedöma behovet av oralmotorisk träning. <u>ha kännedom om</u> - möjligheter och utmaningar i omhändertagandet ställt i relation till enskild individs förutsättningar och livssituation - behandlingsinsatsernas prognos och konsekvenser för enskild patient i relation till bakomliggande problematik och medicinering	Kurs i Sällsynta diagnoser Kurs, odontologiskt omhändertagande vid funktionsnedsättningar (se Delmål 18, 2 dagar) Seminarier Auskultation Klinisk tjänstgöring		
-------------------------	--	---	---	--	--	--

			- vårdorganisatoriska förutsättningar			
--	--	--	---------------------------------------	--	--	--

Exempel på löpande dokumentationsskyldigheter för ST-tandläkaren

- **Uppföljning av kurser, seminarier**
Kursintyg: ST-tandläkaren uppvisar detta för handledaren Deltagande
i seminarier: ST-tandläkaren dokumenterar
- **Uppföljning av auskultationstjänstgöring**
ST-tandläkaren ser till att få ett undertecknat intyg av den för auskultationstjänstgöringen ansvariga handledaren
- **Uppföljning av patientverksamhet** Loggboken sköts av ST-tandläkaren
- **Handledning och handledningssamtal (dokumenteras)**
Handledningssamtal ska vara inplanerade och dokumenteras. Kort minnesanteckning ska föras, sköts av ST-tandläkaren
- **Klinisk handledning/instruktioner**
Klinisk handledning sköts löpande i klinisk vardag och vid terapidiskussioner/möten
- **Kontinuerliga bedömningar enligt överenskomna metoder**
Bedömningar enligt särskilda mallar ska ske inplanerat och dokumenteras. ST-tandläkaren tar initiativet
- **Delmålsredovisning**
Redovisning av uppfyllda delmål och hur det kontrollerats dokumenteras fortlöpande av ST-tandläkaren
- **Dokumentationen** ska arkiveras av ST-tandläkaren